

Ženevske novice

št. 48

junij 2010

ŽENEVSKE NOVICE

GLASILO ZDRUŽENJA ŽENEVSKIH SLOVENCEV

(Bulletin de l'Association des Slovènes de Genève)

Številka 48

leto XIX

junij 2010

VSEBINA:

Uvodnik	3
Zapisnik občnega zbora	
Donacija umetniških del v Ženevi	5
Mini svetovno nogometno prvenstvo	6
Intervju z Marušo Fasano	7
Praznovanju kulturnega dneva ob rob	10
Slovenski otroci vabijo	
Z lutkami spet na potep	11
Kako je biti poročen s Slovenko izven Slovenije?	13
Alicin čudež v lemanski deželi	14
Fotografska razstava	16
Jemen – Arabia Felix	
Potepanje po vinski Sloveniji	17
Spominjamo se Verene Zega	19
Vereni v slovo	
Pismo Vereni, Bogdanu, Snežki in Lučki	20
Fotografije	21

Naslovnica:

Dr. Matjaž Kmecl, literarni zgodovinar, akademik, esejist in eden izmed največjih ljubiteljev in nepoklicnih žlahtniteljev vrtnic, je v Arboretumu Volčji potok predstavil prvo na Slovenskem vzgojeno vrtnico. Gre za sorto, ki je doslej na svetu ni bilo in jo je vzgojil z načrtnim križanjem. Vrtnico je poimenoval vrtnica Prešeren.

Fotografijo nam je posredoval Matjaž Mastnak iz Arboretuma Volčji potok.

Fotografije so prispevali: Anja Marija Ciraj, Evelina Ferrar, Boris Maver, Živa Tavčar, Metka Vergnion.

UVODNIK

Zmeraj sem bila presenečena, kadar mi je kak ženevski Slovenec mlajše generacije rekel, da je moja narodna zavest močnejša od njegove. Ob pogledu na svojo preteklost pa mi je postalo jasno, da ne more biti drugače: ali asimilacija ali pa trdna zavest narodne pripadnosti.

Razumljivo je, da kdor ni bil nikoli ogrožen v svojem narodnem bistvu, mu ni bilo treba razviti svoje narodne zavesti do take mere kot nam na Tržaškem.

Tržaški dnevnik *Il Piccolo* je Slovence dosledno ignoriral in nikoli omenjal ne slovenskih šol ne slovenskega kulturnega dogajanja. Na dvorišču pred hišo, kjer smo se otroci igrali, so se italijanske deklice o meni izražale kot «la sc'iava», kar je tržaška psovka za Slovence (iz besede «schiavo», suženj).

To vzdušje, nabito z mržnjo, nas je sicer obremenjevalo, a nam je hkrati vlivalo kljubovalno moč, ki nam je pomagala vztrajati pri svojem prepričanju.

Na gimnaziji smo v tistih časih bili sicer ideološko razcepljeni, vendar smo vedno složno nastopali, ko je šlo za našo narodno identiteto. Imeli smo srečo, da so med našimi profesorji bili tudi kulturni delavci, ki jih matična domovina danes pozna in priznava: Alojz Rebula, Boris Pahor, Pavle Merku in drugi.

Temelji čvrste slovenske pripadnosti so me spremljali, ko sem se preselila najprej v Milano in nato v Švico. Ko je bilo ustanovljeno Združenje ženevskih Slovencev, sem bila vključena v to skupnost in njeno dogajanje preprosto kot Slovenka, čeprav sem imela italijansko državljanstvo. Občutek, da smo si Slovenci v ženevskem prostoru vsi enaki, je bil zame nov.

Danes se podirajo meje in mladina ne vidi več v Združenju simbola slovenstva v tujini, temveč ga ima manj romantično za kraj, kjer dobiš koristne informacije in stike. V času globalizacije, hitrih prevozov, zmanjšanih razdalj in interneta, se mladi ne čutijo več nikjer kot izseljenci, saj se vračajo v domovino kadar hočejo.

Vendar: bistvo našega obstanka tukaj – in drugod v tujini – je še vedno nerazdružljivo od slovenskega jezika. To, kar je v domovini samo po sebi umevno, je tukaj dragocen zaklad, kot se je izrazil Pavle Merku, naš profesor slovenščine na gimnaziji: «Jezik je najbolj neposredna, najbolj nepogrešljiva posoda slovenske kulture, tisti najmanjši skupni imenovalec, ki nam je tudi v najtemnejših časih zagotovil bivanje kot POSEBNEMU narodu.» (*Tomaž Štefe, Moja Slovenija*)

Odprtost brez predsodkov, ki sem jo srečala med ženevskimi Slovenci, me je bogato poplačala za vsa leta razdvojenosti, ko smo se v Trstu skušali prilagajati Italijanom in jim hkrati notranje kljubovali vsakokrat, ko smo imeli z njimi opravka. In ta neokrnjena slovenska zavest je hranila naše najgloblje bistvo.

Alenka Maver

ZAPISNIK OBČNEGA ZBORA ZDRUŽENJA ŽENEVSKIH SLOVENCEV

1. MAREC 2010 OB 19.30

KRAJ: PIZZERIA ROMANA, Rue de Vermont 37, Ženeva

Prisotni člani odbora: predsednik Tadej Vengust, podpredsednik Jure Kozamernik, tajnica Irena Sterckx, urednica spletne strani Evelina Ferrar, člana Sonja Montanini, Štefan Srša.

Barbara Bulc, Metka Vergnion, Eva Dimčovski, Silva Bahar, Dušica Franke, Pavla Suermond, Bogdan in Verena Zega, Marijan Struna, Janez Hacin, Franjo Grošelj, Ivo Gregorc, Sergij Cesar, Franc in Katja Kozamernik, Živa Tavčar, Sonja Točaj. Opravičeni: Alenka Maver, Maruša Fasano.

1. Poročilo predsednika

Predsednik pozdravi prisotne in se zahvali vsem za obisk in za sodelovanje pri delu v društvu. Poda kratko poročilo o izpeljanih dogodkih - pikniku in novoletni večerji s kulturnim programom. Na novoletni večerji s kulturnim programom je bilo 51 gostov. Uspešno smo organizirali koncert okteta Vasovalci iz Žirovnice na Gorenjskem. Finančno nam je pri projektu pomagal gospod J. Merčun, za kar se mu Združenje najlepše zahvaljuje. Pevci so poklonili zgoščenke, ki so skupaj z revijo Moja Slovenija na voljo prisotnim na občnem zboru.

Pove, da sta bila z Ireno prisotna na koordinacijskem sestanku društev v Bernu. Na sestanku je veleposlanik B. Grobovšek obširno predstavil svoja mnenja, med drugim tudi zakaj letos ni bilo Prešernovanja. Irena je povedala, da ima veleposlanik z našim Združenjem korekten odnos in da smo bili do zdaj vedno lepo sprejeti.

Prostor za piknik ostane isti. Zaradi začetka nogometnega prvenstva smo datum prestavili na 20. 6. 2010. Sonja je prostor že rezervirala.

2. Poročilo blagajničarke

Poročilo je pripravila Maruša Fasano, prebrala ga je Irena. Trenutno stanje bančnega računa je 4'300 CHF. Janez Merčun je nakazal 1000 CHF članarine, kar je občutno popravilo naše bančno stanje in za kar so se mu vsi prisotni zahvalili z aplavzom. Članarino je plačalo 41 članov. Marjan Struna se je v imenu vseh prisotnih zahvalil blagajničarki za trud in izčrpno poročilo.

3. Poročilo tajnice/urednice

Irena pove, da smo izdali dve številki Ženevskih novic in se zahvali za vso podporo Evelini in Juretu. Tudi letos smo prosili za finančno podporo na Uradu za Slovence po svetu, ki nam je dodelil 1.190 EUR za izdajanje dveh števil glasila in 600 EUR za kulturni program ob novoletni večerji. Irena pove, da je zanjo pisanje glasila velika moralna obveznost in se sprašuje, ali člani želijo, da glasilo še izhaja. Zbrani so bili enotnega mnenja, da nadaljujemo z delom.

Irena sporoča, da večino pošte razpošilja samo elektronsko in le redkim tudi v tiskani obliki. Izkazalo se je, da je potrebno člane nenehno spominjati in spodbujati. Tako je imela nekaj dni pred večerjo le 12 prijav, čeprav je bilo potem 51 prisotnih. Ugotovili smo, da je bilo vedno tako in da bo tako tudi ostalo.

Televizija Slovenija je posnela oddajo o arhitektu Janezu Hacinu, ki nam je poklonil DVD. Dobite ga pri Ireni.

4. Poročilo urednice spletne strani

Evelina Ferrar je povedala, da urejanje spletne strani poteka v skladu z zastavljenimi cilji. Spletna stran ponuja splošne informacije o Združenju in z njim povezanih aktivnostih ter dogodkih, zlasti kulturnih, ki utegnejo zanimati Slovence v francosko govorečem delu Švice. Izkazalo se je, da je stran koristna zlasti za tiste, ki pridejo na novo in želijo vzpostaviti stik z nami.

Stroški vzdrževanja strani so minimalni (server in domena) in ker ni dodeljenih dodatnih sredstev, se na stran ne vnašajo fotografije, saj bi to morali plačevati. Člani so predlagali, da uporabimo Picaso, s katero bi bile fotografije na voljo preko linka. Ker Evelina zapušča Ženevo, bo skrb za spletno stran postopno prenesla na novo moč – Sonjo Točaj.

5. Razrešitev odbora in imenovanje predsedujočega za nadaljevanje zbora

Odbor je z večino glasov razrešen. Predlagana je Živa Tavčar, ki vodi imenovanje novega predsednika.

6. Volitve novega odbora

Soglasno je izbran edini kandidat, novi stari predsednik Tadej Vengust, ki sprejme funkcijo še za eno leto. V odbor povabi Jureta Kozamernika za podpredsednika, Marušo Fasano za blagajničarko, Ireno Sterckx za tajnico in urednico glasila, Evelino Ferrar za urednico spletne strani, Sonjo Montanini in Štefana Sršo za člana. Povabi nove člane, da bi se pridružili odboru. Povabilo sprejme Sonja Točaj, ki bo pomagala Evelini pri urejanju spletne strani.

7. Prireditve v tekočem letu

Program Združenja bo ostal nespremenjen, piknik (vsak prinese nekaj hrane za vse, Tadej bo pekel na žaru) in večerja v isti restavraciji kot lani. Odbor bo zbral ponudbe za kulturni program ob večerji. Prisotni predlagajo, naj poiščemo umetnika med Slovenci, ki živijo v Švici.

Irena je povedala, da je veleposlanik poudaril pomen državnega praznika in pričakuje, da se bomo udeležili sprejema v Bernu. V kolikor bo časovno mogoče, bo šla na sprejem vsaj Irena.

8. Predlogi članov

Barbara Bulc, direktorica podjetja Global Development, ki je v Ženevi od leta 2006, ima idejo o t.i. globalnih mostovih z začetkom v Ženevi. Njen projekt bi pomagal povezovati slovenske študente in poslovneže, ki bi lahko študentom pomagali bodisi s prakso ali s službo, kot je to uspešno počel Janez Hacin. Študentom bi se lahko odprle nove poti. Želela bi, da organizirano pristopimo k temu.

Živa Tavčar je predlagala, da v imenu Združenja pošljemo čestitke Petri Majdič in Tini Maze za olimpijske medalje. Irena bo poslala čestitki v imenu Združenja. Eva Dimčovski je prav tako spregovorila o olimpijskih junakih, o katerih je prinesla nekaj gradiva iz slovenskih medijev. Eva predlaga, da na pikniku organizira družabno igro memory. Predlog je bil sprejet.

Eva predlaga, da bi obeležili prihajajočo 20. obletnico slovenske države s projektom Moja nenavadna Slovenija, na katerem bi s pomočjo natečaja predstavili fotografije. Pravi, da v kolikor Združenje ne bo zainteresirano za projekt, ga bo izvedla sama. Prisotni člani odbora kot tudi ostali (predlog je podal Sergij Cesar) so Evi predlagali, da naj projekt podrobno razloži v pisni obliki, ki naj se posreduje vsem članom. *(op. po premisleku in zaradi skromnega odziva na pismo je odbor naknadno sklenil, da projekta v sklopu Združenja ne podpre)*

Zbor smo zaključili z večerjo, ki jo je vsak plačal sam.

Irena Sterckx

DONACIJA UMETNIŠKIH DEL V ŽENEVI

Stalni predstavnik Republike Slovenije veleposlanik Andrej Logar je 16. 2. 2010 priredil sprejem ob predaji donacije umetniških del akademskega slikarja Štefana Marflaka Stalnemu predstavništvu RS pri Uradu Združenih narodov v Ženevi. Donacijo je omogočil g. Janez Merčun, uspešen in zaveden Slovenec iz Ženeve. Slike bodo krasile pisarno Predstavništva.

Dogodka se je udeležil tudi minister za zunanje zadeve Samuel Žbogar. Na sprejemu je bila prisotna številna delegacija iz Slovenije, ki je sodelovala na Svetu OZN za človekove pravice.

Povabljeni so bili tudi Slovenci, ki delajo pri različnih organizacijah ZN kot tudi predstavniki Združenja ženevskih Slovencev. V imenu Združenja sta se dogodka udeležila Tadej Vengust in Irena Sterckx.

Minister Žbogar in veleposlanik Logar sta se dobrotniku zahvalila za dolgoletno podporo slovenskega kulturnega in družabnega življenja ženevskih Slovencev in Stalnega predstavništva RS pri Uradu ZN v Ženevi.

Irena Sterckx

MINI SVETOVNO NOGOMETNO PRVENSTVO

Dne 10. aprila je v športnem centru v Onexu (Ženeva) pod okriljem Stalnega predstavništva Republike Južne Afrike potekalo Mini svetovno nogometno prvenstvo. Želja organizatorjev je bila ženevski diplomatski skupnosti približati prihajajoči največji športni dogodek leta 2010 na afriški celini in promovirati deželo gostiteljico kot varno in atraktivno turistično destinacijo.

Sistem tekmovanja je bil preslikava dogajanj, ki bodo potekala junija in julija letos v JAR. Pravico do sodelovanja je imelo tako zgolj 32 držav, katerih nogometaši so se uspeli kvalificirati na SP, torej vključno s Slovenijo. Zaradi lažjega sestavljanja ekip predvsem manjšim državam, je bilo poleg obveznega sodelovanja vsaj 4 diplomatov moč angažirati tudi predstavnike zdomcev, v vsaki ekipi pa je morala biti prisotna tudi predstavnica nežnejšega spola.

Za resnost dogodka, ki je bil predvsem odlična priložnost za prijateljsko druženje in utrjevanje vezi med številnimi prisotnimi, so poskrbeli predstavniki lokalnih medijev in ugledna otvoritvena govorca, veleposlanik Republike Južne Afrike in predstavnik kantona Ženeva.

Slovensko moštvo je bilo sestavljeno iz članov Stalnega predstavništva RS v Ženevi na čelu z veleposlanikom Logarjem in članov Združenja ženevskih Slovencev, ki so se v težkih in napetih dvobojih uspešno kosali s svojimi tekmeci. Pomemben delež k dobrim igram je prispevala tudi kopica glasnih slovenskih navijačev, ki so, navkljub zgodnji uri in hladnemu jutru, opremljeni s slovenskimi zastavami, prišli bodrit predstavnike "slovenske nogometne reprezentance". Svojo nalogo pa je izpolnila tudi krovna slovenska nogometna organizacija NZS, ki ja za ta dogodek zagotovila kompletno športno opremo in tako dodatno motivirala nastopajoče.

Izpostaviti velja neodločen izid slovenske vrste proti ZDA, kjer je v stilu golgeterjev tipa Marco van Basten VP Logar z volejem popeljal slovensko moštvo v vodstvo z 1:0. Z obilico sreče je moštvo ZDA uspelo v zadnjih minutah srečanja rezultat izenačiti in tako zmanjšati možnost slovenski vrsti za napredovanje v drugi krog. Ekipama Alžirije in Anglije pa je bilo potrebno priznati premoč, predvsem zaradi pomanjkanja uigranosti in manjših poškodb v slovenski vrsti.

V finalnem obračunu sta se pomerili reprezentanci Francije in Srbije. Slednja si je s pomlajenim moštvom zmago zagotovila v zadnjih minutah srečanja proti, zaradi številnih poškodb, zdesetkani vrsti Francije.

Organizatorji si zaslužijo za izvedbo tekmovanja vse pohvale, saj je bilo za vse dobro poskrbljeno, tako da bo celoten dogodek številnim nastopajočim in ostalim obiskovalcem ostal v izjemno prijetnem spominu, ki je mnoge nasprotnike za zeleno mizo uspel zblížati na športnem igrišču.

Člani slovenske vrste: Andrej Logar, Boštjan Jerman, Dušan Vujadinović, Marko Ham, Grega Kumer, Anja Marija Ciraj, Anže Arko, Tadej Vengust, Rok Trošt, Štefan Srša, Živa Tavčar.

Grega Kumer

INTERVJU Z MARUŠO FASANO

Za začetek nama povej kaj o svoji življenjski poti. Potem pa začnimo z mojim rojstnim krajem, Zalogom pri Ljubljani. Tam sem imela staro mamo po očetovi strani, ki je bila podjetnica. Imela je pekarno, nato pa gostilno. Tudi stara mama po mami strani je bila podjetnica. Pred vojno je imela pletilnico na Vrhniki. Po vojni je vse stroje podarila eni od tovarn in na njenih strojih je potem nastala ena večjih pletilnic v Sloveniji. Starša pa sta študirala in sta oba redna profesorja kemije na Univerzi v Ljubljani.

Tudi ti si podjetnica. Kakšna pa je bila tvoja karierna pot? S petimi leti sem začela igrati klavir. Pri dvanajstih sem zmagala na takratnem jugoslovanskem tekmovanju. V časopisu je pisalo, da sem velik talent iz Slovenije, saj so ponavadi zmagovali tekmovalci iz Beograda, ki so imeli bolj atraktiven program in ruske profesorje. Poleg srednje družboslovne gimnazije sem obiskovala še srednjo glasbeno šolo. Ko sem bila v 4. letniku gimnazije, sem bila že v 1. letniku Akademije za glasbo. Nato sem ob akademiji študirala še na ekonomski fakulteti. Po končani prvi stopnji klavirja sem se odločila, da ne bom nadaljevala z glasbeno kariero. Imela sem talent in znala sem veliko delati. Navdušenja za glasbo pa enostavno nimam dovolj. Ko sem pripravila program in ga igrala na neki prireditvi, mi ni bilo do tega, da bi isto igrala še kje. Potrebovala sem nekaj novega, tako pa se v glasbi ne da služiti kruha.

Kaj te je premaknilo iz Slovenije? Prvi okus za življenje v tujini sem dobila pri sedmih letih, ko smo se za eno leto preselili v Nemčijo, kjer sta starša dobila štipendijo. Bila sta gosta na univerzi. Od takrat naprej sem govorila tujina, tujina, to je bilo zame zelo pomembno. Ves svoj prosti čas sem posvetila učenju tujih jezikov. Najprej angleščine in španščine, leta 92 pa sem šla za dva meseca na Dunaj izboljšat nemščino, da bi lahko kandidirala za štipendijo, ki jo je avstrijska vlada podeljevala za diplomatsko akademijo. Za diplomatsko kariero sem imela dobro podlago v znanju tujih jezikov in predstavljala sem si, da diplomati potujejo. V tem sem se videla. Na tečaju nemščine sem spoznala zdajšnjega moža Colomba.

Zbližala sva se in odločila, da ostaneva skupaj. V Slovenijo sem se vrnila z novico, da imam fanta iz Švice in da bi želela najti možnost študija v Švici. V Ljubljani sem že diplomirala na prvi stopnji ekonomije in klavirja. Odločila sem se nadaljevati študij na univerzi v St. Gallnu, ki je še danes najbolj priznana fakulteta v nemško govorečem področju Evrope. Po šestih mesecih priprav sem naredila diferencialni izpit in se vpisala neposredno v tretji letnik ekonomije. Bila sem prva iz bivše Jugoslavije, ki ji je to uspelo.

Ali to pomeni, da si imela tako dobro podlago ali si se v teh šestih mesecih toliko naučila? Naučila sem se, saj se snovi niso prekrivale. Slovenski program je temeljil še na jugoslovanskem ekonomskem sistemu, veliko smo imeli zgodovine, ekonomijo planiranja. Vse izrazje je bilo novo.

Kako pa si zvozila finančno? Ko sem prišla v Švico, je bila moja prva skrb najti vir dohodka, saj nisem želela sprejeti finančne pomoči niti od staršev niti od fanta. Za študij sem izbrala tehnološki in informacijski menedžment. In imela sem srečo, da sem dobila službo pomočnice asistentu za 35-odstotni delovni čas. S tem sem si krila vse stroške bivanja pa še veliko sem se naučila. Šele pred nekaj leti sem izvedela, da je moj takratni profesor izjavil, da sem bila do danes njegova najboljša študentka. Se mi je dobro zdelo.

Študij sem končala v dveh letih. Bili smo prva generacija, ki je imela večino izpitov na koncu študija, vsak dan po več izpitov. Želeli so videti, kako celostno razmišljamo.

S kakšnimi težavami si se morala spopadati? Težko je bilo, ko sem prišla v St. Gallen in so bili študenti večinoma moški. Vzdušje je zelo tekmovalno. Ali preživiš ali pa ne. Nihče ti ne pomaga. Vsak je zase. Če v kakšnem projektu nisi dober, te ne bodo vlekli za sabo. Prijatelje si moraš ustvariti. Moji so bili v Sloveniji. Tukaj nisem bila v eliti: tujci v eliti so bili tisti, ki so imeli starše industrialce, jaz pa sem izhajala iz intelektualne elite.

Ali se nisi nikoli zlomila? V tem času ne. Okolje je bilo malce naporno, a meni je bilo pomembno, da naredim izpite, pripravim dobre projekte. Kar sem morala pokazati na univerzi, mi ni bilo nikoli težko. Vedela sem, da če bom delala, bom uspela. So si me pa včasih privoščili z opazkami, da prihajam z vzhoda in se do mene vzvišeno vedli. Bolelo je, zlomilo me pa ni. Vedela sem, da če bom končala to

univerzo, se mi bodo odprle možnosti, ki jih kot Slovenka v Sloveniji ne bi nikoli imela. Univerza je odpirala vrata v tujino ali pa v katerokoli podjetje v Švici.

Colombo se tudi ni zamajal? Zaradi njega sem prišla v Švico. Colombo je bolj praktičen in je postal inženir elektronike. Njemu je dalo moč za študij ravno to, da je imel dekle, ki bo visoko izobraženo, torej si ni mogel privoščiti, da ne bi imel izobrazbe. To ga je zelo motiviralo, a je bil zanj to najtežji čas v življenju, saj si ni izbral najbolj enostavnega študija. Tudi za naju kot par ni bilo lahko, a sva vedela, da to obdobje ne bo dolgo trajalo. Imela sva cilje.

In ko sta študij zaključila? Leta 1995 sva se poročila v Sloveniji, v Zemonu. Službo sem našla v ženevski pisarni ameriške strateške svetovalnice Bain & Co. Zanje sem delala 5 let in v glavnem samo potovala. Novincem, ki dobro delajo, plačajo eno leto, da naredijo doktorat, tako so to omogočili tudi meni. Odločila sem se za doktorat na področju mednarodnega menedžmenta in spet izbrala univerzo v St. Gallnu. Pri strateškem svetovanju že po svoji funkciji delaš 12 ur na dan, pred začetkom doktorata pa je treba ob službi obiskovati še seminarje. Spala sem po 4 ure. Bilo je zelo naporno leto. Doktorat sem zaključila leta 1998, Colombo pa je v tem času ob delu dokončal dodatni študij informatike.

Videti je, da je vajino življenje zelo prepojeno z delom. Oba sva deloholika. So faze, ko intenzivno delava in faze, ko se intenzivno druživa. Ker je to za oba normalno, je v redu.

V Švici pogosto ne delata intenzivno oba partnerja. Kako gledaš na to? Problem je v tem, da se morajo danes moški zelo angažirati v službi, zlasti če so v vodstveni strukturi. Ženske so več doma, se ukvarjajo z družino ali pa delajo polovičen delovni čas in težko razumejo, da moški, ki pride zvečer domov in je imel ves dan napet, zvečer ni na razpolago še za kino, ples,... Ženske v Švici imajo veliko manj občutka in razumevanja za poslovni svet. Pogosto so nezadovoljne, ne zmorejo več in prihaja do ločitev.

Se ti zdi normalno, da vidva toliko delata? Enostavno ni druge možnosti v okolju in panogah, ki sva jih izbrala. Tehnologije in informacijski sistemi naj bi nam prinesli lažje življenje, ampak ni tako. Danes imaš dostop do informacij povsod, tudi na dopustu. Zato se ne moreš izgovarjati, da te ni. Ker si lahko z vsem na tekočem ne glede na to, kje si, je normalno, da določene stvari tudi narediš. Poslovni svet se danes hitreje vrti.

Zdi se, da uspešno upravljaš svoje življenje. Kaj je tvoj sedANJI izziv? Ko nekaj delam, se na to osredotočim. Vse je koncentrirano. Potrebujem malo časa, da se spočijem. Pred dvema letoma sva z možem kupila manjše podjetje s 40imi zaposlenimi, ki se ukvarja s prodajo in servisiranjem sistemov za preverjanje in štetje denarja. Vse sva investirala vanj in vzela posojilo. To je velik izziv. Podjetja ni potrebno samo ohraniti na nivoju, na kakršnem je bilo. Potrebno ga je razvijati, biti inovativen, najti je treba možnosti za odplačevanje posojila in hkrati investiranja.

Vmes si se posvetila tudi materinski vlogi in imela svoje podjetje. Ali ti sploh kdaj kaj ne uspe? Ravno to, da sem izstopila iz podjetja, v katerem sem bila tri leta zelo aktivna kot investitorica in menedžerka, je bil zame neuspeh, ker v teh letih nismo uspeli podjetja razviti tako, kot sem si predstavljala. Danes imam občutek, da sem izstopila na sredi poti, kar ni v moji navadi. Danes, leto po mojem odhodu, imam še vedno stike s svojimi nasledniki in podjetju gre kljub ekonomski krizi dobro. Še vedno sem prepričana, da je strategija, ki sem jo postavila, prava, in upam, da jo bodo moji nasledniki tudi naprej uspešno razvijali. Ostala sem investitorica, saj verjamem v uspešno prihodnost podjetja.

Ali znaš menedžerirati tudi to, da ti kaj ne uspe? Ali imaš prebroditev krize vdelano v sistem? Predvsem se mi je svet zrušil, ko sem si želela otroka pa ni šlo. Po prvi (izvenmaternični) nosečnosti so se problemi kar nizali. Zame je bila to zelo huda kriza, ki je trajala sedem let. Pa sem šla naprej in z umetno oploditvijo dobila hčerko.

Kaj pa težave v poslovnem svetu? V strateškem poslovanju so v glavnem sami moški. Če si ženska med stotimi moškimi in si z njimi ves dan, spiš v istih hotelih, skupaj večerjaš, pride do neprijetnih situacij, ki jih je treba znati obvladati. Tudi če sem bila jaz vodja projekta, so se stranke najprej obrnile

na moškega namesto name. V takem okolju se jim je to zdelo normalno. Ni bilo zmeraj lahko in če se prišteje še osebna stiska, se mi zdi, da sem dala kar nekaj skozi.

Kako rešuješ probleme? Pogledam, kakšna so dejstva, kaj se da narediti, kako gremo naprej. Težko razumem politične igrice, kjer vse temelji na emocijah. Delujem racionalno.

In kakšen je tvoj odnos do Slovenije? Pred desetimi leti sem začela sodelovati kot strateška sodelavka, lani pa sem se povezala z direktorico zavoda CEED, ki je financiran iz ameriških sredstev in je namenjen temu, da se razvijajo mladi podjetniki. Barbara Bregar Mrzlikar me je povabila k sodelovanju in sem bila mentorica trem podjetnikom v Sloveniji. Vodila sem delavnico na temo financ. Zelo mi je bilo všeč. V vlogi mentorja sem se dobro počutila. Tudi letos bom vključena v mentorski program in to je moja poslovna povezava s Slovenijo.

Kaj pa tvoja povezava s Slovenci v Švici? Ko sem živela v nemškem delu, sem bila povezana s Slovenko Anito, z družtvi pa nisem imela stikov. Bila sem donatorka zaključne šolske prireditve in tam sem spoznala Ireno, tajnico Združenja. Spoprijateljili sva se in tako sem prišla do Združenja ženevskih Slovencev, kjer sem sedaj blagajničarka. Zame je pomembno, da Združenje Slovencev omogoča spoznavanje tukajšnjih Slovencev med seboj. Tako se lahko srečajo ljudje, ki imajo kaj skupnega in se lahko povežejo izven aktivnosti Združenja.

Fino mi je, da se vidimo dvakrat letno in se malo pogovorimo. Z Ireno imamo tudi družinski stik. To, da imam slovensko prijateljico, mi veliko pomeni. V materinem jeziku se lahko drugače pogovarjaš. Prej nisem imela domotožja. Nikoli nisem razumela, zakaj odhajajo ljudje živeti nazaj, od koder so prišli. Danes na to gledam drugače. Ko prideš čez 35. leto, potrebuješ določeno stabilnost, varnost... Skozi Ireno dobim stabilnost v jeziku, ker doma, razen s hčerko, ne govorim slovensko. Enkrat letno grem v Slovenijo, več mi pa ne znese. Odtujila sem se. Z domačimi se malo vidimo, zato mi je pomemben stik z Irenino družino. Daje mi občutek, da sem Slovenka, da imam stik s Slovenijo na svoj način.

Če želiš govoriti slovensko, je slovenstvo verjetno del tebe? Nisem še pol življenja v tujini. Sem Slovenka in v Sloveniji se dobro počutim. Vendar pa imam z družino in prijatelji malo stika. Če se pogovarjam z enim Slovincem, mi je dobro. Ko pa nas je več, se mi zatakne, ker se drugi med seboj pogovarjajo o vsakdanjih stvareh, o katerih nič ne vem in me niti ne zanimajo. Ne sodim več zraven.

Ali slediš dogajanju v Sloveniji? Ne berem slovenskih časopisov, ne gledam slovenske televizije. Zelo sem oddaljena od dogajanja v Sloveniji in me tudi ne zanima. Moje življenje je tukaj. Tudi volim ne v Sloveniji, ker ne vem, zakaj naj bi jaz odločala o tem, kdo bo vodil politiko za Slovence, ki živijo v Sloveniji.

Ali čutiš kakšno koreninco in željo, da bi šla nazaj v Zalog? Danes ne bi mogla iti nazaj v Slovenijo, ker se je tam v zadnjih 15 letih zelo spremenila mentaliteta. Ljudje so postali veliki materialisti. Zelo je pomemben avto, velike hiše, znamke oblek. Slovenija je zelo hitro prešla iz socialističnega sistema v trd kapitalizem in ta materialna naravnost je zelo izrazita. To me moti. V Švici zunanje stvari niso toliko pomembne. Nihče se ne ozira za bogatimi in slavnimi.

Se ti zdi, da kaj pomaga, da slovenska država podpira slovenstvo v tujini? Sprašujem se, če je država dolžna skrbeti za naše druženje, za našo čustveno plat. Vsak človek si izbere društvo, v katerega se želi vključiti, in s članarino prispeva k njegovemu delovanju. Zakaj bi nas moral kdo podpirati, saj je v našem interesu, da se družimo. Tudi v Švici plačam vstopnico za opero, če želim iti na predstavo.

Zdi pa se mi prav, da država podpira publikacije, kot so naše Novice, ki pišejo o tem, kako tukaj živimo, delamo, kakšni so naši pogledi. Skrbijo za povezanost med člani in tvorijo most s Slovenijo. Pomembno je tudi, da obstaja slovenska šola in da se imajo otroci možnost učiti slovensko. Svoj jezik in kulturo je treba živeti in lepo je, da Slovenija za to skrbi.

Evelina Ferrar, Irena Sterckx

PRAZNOVANJU KULTURNEGA DNEVA OB ROB

Praznovanje kulturnega dneva je zaživelo v glavnem mestu Bernu leta 1995 pod vodstvom in organizacijo Ljudmile Schmid-Semerl ob razstavi "Alpenland Slowenien" na željo direktorja švicarskega alpskega muzeja, da bi čim bolj spoznali Slovenijo. Program je bil objavljen v akademskem koledarju bernske univerze in tako smo poleg Slovencev pritegnili tudi precej švicarske akademske publike. Praznovanje je bilo organizirano v prostorih bernske univerzitetne knjižnice.

Leta 1996 je kulturni dan obiskala občinska delegacija iz Velikih Lašč z željo po skupnem sodelovanju oziroma pobratenju občin. Milan Greiner je poiskal kontakt s predsednikom švicarske občine in s tem odprl vrata sodelovanju obeh občin na osnovi dveh istomiselnih pisateljev: Frana Levstika in Jeremiasa Gotthelpha. Ta vez je pripeljala do pobratenja, ki je močno zaživelo in je zelo aktivno.

Veleposlanik RS v Bernu Stanko Buser je leta 2000 prevzel organizacijo kulturnega dne s pomočjo društva „France Prešeren“ v Liechtensteinu. Ker je bil obisk prireditve zelo velik, se je veleposlanik odločil, da bo v bodoče praznovanje kulturnega dneva v Bernu kot središču Švice. Leta 2001 je bila velika prireditev v dvorani bernske univerze, kjer se je kulturnega dneva udeležilo preko 300 Slovencev in nekaj Švicarjev. Izvirna poročila smo objavili vsako leto v reviji Moja Slovenija.

Tako je vsa leta Veleposlaništvo RS pripravljalo kulturni dan s čudovitim programom, pri katerem so sodelovali slovenski glasbeniki, pevci in recitatorji iz Slovenije in Švice ter učenci dopolnilnega pouka slovenščine. Obisk je bil množičen, vedno preko 300-350 obiskovalcev. Po kulturnem programu je sledila pogostitev s slovenskimi dobrotami in vinom. Stroške teh prireditev so vsa leta krili različni donatorji kot so podjetja, ustanove ali privatne osebe. Pri organizaciji in delu sta pomagali društvi „Kulturni most Švica-Slovenija“ iz Berna in „Veseli Martin“ iz Solothurna.

Na lanskoletnem jesenskem koordinacijskem sestanku slovenskih društev smo z razočaranjem morali vzeti na znanje, da se je naš novi veleposlanik Bojan Grobovšek odločil, da te prireditve Veleposlaništvo ne bo več organiziralo, saj je delo Veleposlaništva izvajanje diplomacije in ne organizacija kulturnega dneva in s tem predstavitev slovenske kulture in besede za Slovence.

Zato se je SD „Kulturni most Švica-Slovenija“ odločilo, da bo letos pripravilo v čast slovenskega kulturnega dneva dva koncerta z vokalno inštrumentalno skupino „Trio Quartet“ iz Škofje Loke in to v vasi Oberdiessbach pri Bernu in vasi Luetzelflueh v Emmentalu za slovensko in švicarsko občinstvo. Namen koncertov je bil predstaviti slovensko pevsko kulturo in večjezičnost našega velikega pesnika Franceta Prešerna.

„Trio Quartet“ je z odprtim srcem in dušo odpel slovenske narodne, ljudske in umetne pesmi in popestril nastop s črnsko duhovno, dalmatinsko, rusko, italijansko in angleško pesmijo in to ob delni spremljavi klavirja, kitare in tamburice. Občuti se, da je ljubezen do prepevanja štiri fante zlila v harmonijo. Pevce je spremljal 18-letni violinist Erwin Luka Sešek iz Domžal, ki je popestril koncerte z izvedbo kompozicij z virtuosnim, preciznim in strokovnim igranjem na violino.

Po koncertih smo dobili zahvalne besede in komplimente za obe prireditvi tako po telefonu kot elektronski pošti.

Želim si in upam, da bodo v naslednjih letih druga društva v Švici in Liechtensteinu imela pogum in moč izvesti predstavitev naše kulture ob kulturnem dnevu za nas Slovence in švicarske prijatelje.

Milan Greiner, predsednik SD „Kulturni most Švica-Slovenija“, Bern

SLOVENSKI OTROCI VABIJO

Topli junijski dnevi vsako leto znova najavljajo še en krasen dogodek: konec šolskega leta. Spočili si bomo vsi, najbolj pa starši. Že sedemintridesetič smo se zbrali v soboto, 12. junija v dvorani blizu Züricha na zaključni prireditvi Slovenski otroci vabijo, ki jo pomaga pripraviti Združenje staršev slovenskih otrok Martin Krpan.

Letošnja prireditev je bila zelo vesela in sproščena. V prvem delu so učenci nastopili s programom pokaži kaj znaš. V slovenščini, da se razume. Malce treme tu, še malo tam, ampak ob bučnem spremljanju in ploskanju gledalcev so tudi to premagali. Najmlajša Pia jih šteje komaj štiri, nekateri so se oglašali še iz vozičkov, eno so peli, drugi plesali, celo eno mamo so nahecali, da je pela skupaj s tremi otroki. Mične gospodične, ki so še lani nastopale, so letos raje pomagale pri strežbi, vse skupaj pa je vodila gostja iz Slovenije, igralka gledališke skupine Ku-kuc iz Lendave.

Po dobri večerji je sledil ogled gledališke predstave o Omiki, ki je padla na glavo. Igralka je znala na zabaven način vključiti v predstavo prav vse v dvorani. Sledila je še podelitev knjig vsem učencem, ki hodijo k dopolnilnemu pouku slovenščine. Darilne pakete je poklonilo Društvo bralna značka.

Ja, kar nič se nam ni dalo domov. In veste zakaj? Imeli smo se lušno. Nekaj je naredila tradicija, saj se kljub temu, da se vidimo enkrat letno, zdaj že poznamo, malo poklepetamo, ugotovimo, kako smo se pomladili, spijemo kozarec cockte, radenske ali slovenskega vina. Karmen je prinesla bohinjsko zaseko, kdor je želel, je napekel pecivo in za tiste, ki se začnejo dolgočasiti, je na voljo fuzbal plac.

Malo pojamramo, ker so spet delali eni in isti, pa denarja ni in si rečemo, da je bilo pa letos res zadnjič. Združenje ženevskih Slovencev je prireditev podprlo s simboličnimi sto franki. Naše Združenje je bilo omenjeno na velikem plakatu, na katerem so bili napisani vsi donatorji pred vhodom v dvorano.

Krpanovci so se nam takole prijazno zahvalili: »V imenu otrok, staršev in učiteljskega zbora slovenske dopolnilne

šole se vam zahvaljujemo za podporo, ki se z vaše strani manifestira ne le v finančnem pomenu, temveč predvsem v dejstvu, da so nega in vzgoja slovenskega jezika in kulture v Švici zapisana pri vas z velikimi črkami.«

In prav je tako.

Irena Sterckx

Z LUTKAMI SPET NA POTEP

Ko sva se pred leti s takratno učiteljico Tatjano Vučajnk menili, kako bi popestrili pouk slovenščine, sem se spomnila na obdobje, ki sem ga preživela v Sloveniji in je bilo zaznamovano z gledališčem.

Moj oče, Peter Militarev, gledališki režiser in mentor številnim generacijam ljubiteljskega gledališča po Sloveniji in avstrijski Koroški, je že od sedemdesetih let dalje uvajal zanimiv princip približevanja gledališča otrokom in mladostnikom. Namesto da bi odrasli igrali za otroke, smo se otroci igrali gledališče in pripravljali predstave otrok za otroke. Naša gledališka skupina Oder treh herojev iz Pirnič pri Medvodah je bila dolga leta pojem kvalitetnega ljubiteljskega gledališča in še vedno deluje.

Temu je sledilo še dobrih deset let trajajoče obdobje sodelovanja s Cankarjevim domom, osrednjo kulturno ustanovo v Sloveniji, kjer sem bila ena izmed voditeljic gledališkega kulturnega dneva Živ žav. Šolarjem smo želeli na igriv način prikazati zgodovino in delo dramskega gledališča, nekaj osnov lutkarstva pa malo radijske igre in spogledovanja s tv kamero.

Ko sem se preselila v Lozano, sem vse gledališke spomine zaklenila in si mislila, da jih do svojih vnukov ne bom potrebovala. Pa sem se zmotila. Na pobudo Dopolnilnega pouka slovenščine sem napisala scenarij za štiri ure trajajočo lutkovno delavnico, namenjeno učencem slovenščine v tujini. Se pravi učencem druge, tretje generacije, ki potrebujejo več zunanje spodbude za učenje slovenskega jezika in kulture, ki jim postajata tuja. Pripravila sem dve delavnici, ki sta si po metodi podobni. Z njima sem s finančno pomočjo in odobritvijo Zavoda za šolstvo in Urada za Slovence po svetu že nekajkrat

gostovala v oddelkih po Švici, Lihtenštajnu, na Predarlskem in trikrat v Nemčiji. Čez dvajset predstav se je že nabralo in rekvizitom počasi pojenjajo barve pa kakšen paravan se je že strgal.

Scenarij temelji na slovenski slikanici, ki jo učencem preberem in jih tako spoznam z besedilom, kot si ga je zamislil avtor. Izbrala sem ljudsko pravljico o Repi velikanki oziroma izvirno slikanico Mojce Osojnik »Polž Vladimir gre na štop«. Gre za preprosto besedilo, ki ga lahko razumejo tudi slabši govorci ali negovorci. Potem skupaj z učenci pripravimo kratko improvizacijo besedila v prostoru. Pri tem si pomagamo z lutkami, ki jih prinesem s sabo.

Zakaj ravno lutke? Večina učencev zelo slabo govori slovensko, oziroma jim je nerodno. Nekateri že vnaprej povedo učitelju, da ne bodo sodelovali in še manj kar nekaj nastopali. Mogoče imajo kakšno slabo izkušnjo s šolskimi deklamacijami, kjer so z obilo treme ponavljali in pilili nastop? Zato sem se odločila, da jim pomagam premagati strah najprej s slikanico in potem še z lutko. Učencem pokažem npr. lutko-sonce in jih povabim, da z njo spregovorijo nekaj besed. Zdi se jim zanimivo, smešno, novo, pa tudi če se zmotijo ni nič hudega, saj se je zmotila lutka in ne oni.

Tako skupaj pripravimo improvizirano predstavo na temo slikanice, ki sem jo prebrala. Besedilo si sproti izmišljujemo, največkrat so to osnovne sporazumevalne fraze kot npr. »dober dan polž Vladimir«, »jaz sem muca«, »sonce sije« in podobno. Delavnico dopolnimo z izdelavo dveh lutk, ki jih učenci odnesejo domov. Enkrat so to miške iz škatle za jajca ali pa punčke iz lizike, spet drugič se jabolka spremenijo v vrabce in papirji v želve, ki jih prilepimo na okno. Na koncu predstavo zaigramo za starše in najbolj zagreti lahko izpolnijo še delovne liste. Učence povabim, da zapojejo v slovenščini pesmice, ki jih poznajo od doma ali iz šole.

Aprila sem na povabilo učitelja Dušana Čegovnika že drugič gostovala v Essnu v Severnem Porenju – Vestfaliji. Tri delavnice je finančno podprl Urad za Slovence po svetu.

V petek, 23. aprila sem gostovala pri učencih v Krefeldu. Dogodka so se udeležili predstavniki upravnega odbora društva Slovenski zvon, ki so za osem učencev in njihovih staršev pripravili prijetno pogostitev.

V soboto smo na dopoldansko delavnico v Essnu povabili tudi učence, ki obiskujejo dopolnilni pouk pri učiteljici Dragici Gornik. Kljub temu, da se učenci iz dveh različnih skupin med sabo niso poznali, so z zanimanjem sledili zgodbi in pripravili predstavo. Zbralo se je osem učencev. Gostovali smo v prostorih slovenskega društva Bled. Na razpolago imajo več velikih krasnih prostorov, kjer se družijo. Tisto soboto so se pripravljali na plesno zabavo, namenjeno izključno mlajši generaciji Slovencev. Še iz Slovenije se je pripeljal en avtobus mladine. Popoldan sem zaključila z obiskom slovenskega društva Maribor v Hildnu. Tudi tukaj se je zbralo osem učencev v prostorih društva.

Lahko rečem, da so bili učenci in starši povsod zelo navdušeni. Razlogov je več. Prav gotovo je eden izmed njih ta, da imajo učenci v teh krajih malo možnosti za obisk gledališko-lutkovnih predstav. Marsikdo mi je odgovoril, da sploh še ni bil v gledališču. Poleg tega se sprostijo, ko vidijo, da mi je vseeno, če »ne znajo dobro slovensko«. In ker sama ne znam nemško, se prav fino najdemo in prevajamo na vse možne načine. Želim samo, da se imamo lepo, zabavno in da si zapomnijo kakšno slovensko besedo.

Opažam pa, da udeleženci delavnic vsako leto slabše govorijo slovensko. Na prvih delavnicah v Švici smo pripravili dialoge, učenci so brali naglas izvirno besedilo, potem smo dialoge počasi skrčili na nekaj besed, besedilo pa sem brala namesto njih. Na zadnjih delavnicah je učitelj moral vse simultano tolmačiti, ker je znanje slovenščine zelo skromno. Učenci so že tretja generacija, v Slovenijo hodijo malo na počitnice, k pouku pridejo, če imajo čas. Učitelj pravi, da je zanj težko, ker ne vidi napredka v znanju, starši pa večkrat ne razumejo, da brez njihove pomoči in spodbude doma otroci ne bodo govorili materinščine.

Bomo videli, kam vse bo prilezel polž Vladimir. Že pišem nov scenarij, mogoče se mi naslednjič pridružite?

Irena Sterckx

KAKO JE BITI POROČEN S SLOVENKO IZVEN SLOVENIJE?

Intervju z Angležem Marcusom Ferrarjem, poročenim z Evelino

Slovenijo ste prvič obiskali leta 1999, ko ste spoznali svojo sedanjo ženo. Kakšen vtis je takrat naredila na vas naša dežela? Ko sem prispel na Brnik, je bila moja prva misel: super, gore. Kamniške Alpe so se vzpenjale pred pragom letala. Ko sem videl center Ljubljane, pa je bila moja prva reakcija: ah, še ena razpadajoča prestolnica nekdanjega komunističnega sveta. Med hladno vojno sem kot novinar tri leta živel v vzhodni Evropi in Ljubljana me je spominjala na tiste čase. Ni bilo videti, da bi se od osamosvojitve kaj dosti razvila.

Kakšna se vam zdi Slovenija sedaj? Spremenjena! Država je naredila ogromen napredek v modernizaciji infrastrukture in načinu življenja. Ljudje so premožnejši. Ko sem pred desetimi leti parkiral svoj avto med slovenske, je bil moj veliko boljši. Zdaj pa ni več tako. Odkar se je Slovenija priključila Evropski uniji, evru in Schengenu, je videti bolj normalna. Ljubljana se je razcvetela kot glavno mesto, ostale regije, kot npr. Primorska, pa sedaj bolj pletejo vezi s sosednjimi državami. Razvijajo bolj samostojen karakter, ki ni več tako splošno homogen.

Kaj vam je všeč v Sloveniji? Ljudje so do tujcev, kot sem jaz, prijazni. V trgovinah mi lepše postrežejo kot v Ženevi. Skoraj vsa oblačila kupujem v Maxi Marketu v Ljubljani. Prodajalke so sposobne in izkušene ter mi pomagajo izbrati, kar je zame primerno. Moja najljubša blagovna znamka je Mura. Hrana je dobra, predvsem pa je narava krasna. Slovenija ima gore, morje, hribčke in doline, gozdove in lepo obdelana polja. Slovenija se je modernizirala, a se je hkrati obvarovala pretirane komercializacije. Občutek imam, da ljudje res želijo ohraniti okolje.

Ali vam kaj ni všeč? Slovenci se preveč prepirajo med sabo. Ni čutiti, da bi družbo držale skupaj skupne vrednote. Prepiri se lahko vlečejo v neskončnost, pri čemer je edini možni izid ta, da ena stran premaga drugo. Uporabljajo zakon napada, namesto da bi se trudili ustvarjati usklajeno družbo. Taki spori Sloveniji ne pomagajo pri njenem pozicioniranju v svetu. To kaže, da je Slovenija mlada država, ki se še ne zaveda, da mora zunanjemu svetu kazati pozitiven in skladen obraz. Če se to ne zgodi, se država takšne velikosti izgubi in drugi se ne menijo zanjo. Ko se je Slovenija osamosvojila, so Slovenci pokazali pogum in zbranost, tako da so svobodo dosegli z zelo malo prelivanja krvi. To je njihova skupna vrednota: hladna odločnost v krizi.

Kako se Slovenci vključujejo v moderni svet? V moderni Evropi ni pomembno, iz katere države prihajaš. V veliki mednarodni družbi se Slovence presoja po njihovih sposobnostih in rezultatih, ne pa po njihovi nacionalnosti. Globalizirajo se. Pripadnost in korenine razvijejo tam, kjer so zaposleni. V preteklosti so v Evropi razsajala nacionalistična sovraštva, zato mislim, da je tak razvoj zelo zaželen. Hkrati pa opažam, da Slovenci v svoji domovini ohranjajo vezi iz otroštva. So kot profesionalni nogometaši, ki večino leta igrajo za svoje klube, vsake toliko časa pa se zberejo v drugem moštvu in zastopajo svojo državo.

Kako je živeti s Slovenko? Dobro! Priporočam. Ne verjamem v posploševanja glede ljudi. V bistvu je vseeno, ali je Slovenka ali kaj drugega. Skupaj sva srečna in to, da je Slovenka, ne igra vloge. V Angliji ljudje pravijo: "Iz Slovenije ste? Kako zanimivo!" Zanje je eksotična – a ne preveč. Čutim, da se sprašujejo, kje je že ta Slovenija.

Ali imate v Sloveniji kakšno nepremičnino? Kupila sva stanovanje v Izoli. Ko so bila obnovitvena dela zaključena, sva se zaročila. Tako imam veliko lepih spominov na ta prvi korak posedovanja nepremičnine v Sloveniji. Vendar pa je trajalo sedem let, preden sva lahko stanovanje vpisala v zemljiško knjigo. Do takrat je bilo uradno še vedno last države. To me je spravljal ob živce. Potrebna so bila dolgotrajna pogajanja med lastniki različnih delov hiše, da so lahko hišo prvič pravno razdelili med lastnike. Za urejanje sporov med lastniki je na voljo zelo malo mehanizmov. V Švici je bil ta sistem že zdavnaj vzpostavljen, tako da postopki večinoma gladko tečejo. Slovenija v tem zaostaja.

Ali bi si želeli živeti v Sloveniji? Jezik je težek, vendar sem napredoval in mislim, da bi počasi zmogel. Opažam tudi, da mlajši Slovenci bolj obvladajo angleščino kot generacije, ki so odraščale pred spremembami devetdesetih let. Mislim, da bi me mlajša generacija lažje sprejela. Bolj je vajena druženja s tujci. Slovenija je kot članica EU in NATO čutiti varna. Lahko bi v njej lepo živel. To, da sem

poročen s Slovenko, bi pomagalo, toda tako kot v katerikoli tuji državi, bi moral ponovno vzpostaviti svojo identiteto.

Kako se vaša žena počuti zunaj Slovenije? Do poroke z mano je vse življenje živela v Sloveniji. Potem pa se je preselila k meni v Ženevo. Ni bilo lahko. Švica ima veliko ponuditi, vendar tujcev ne sprejema vedno z odprtimi rokami. Morala se je na novo definirati in to je bil velik izziv. Izkušnja jo je prekalila. Dobro je, da sedaj več Slovencev odhaja v svet in si širi obzorja. Kar prinesejo nazaj, pomaga Sloveniji, da lahko deluje bolj konkurenčno.

Z Evelino ste poročeni sedem let. Ali se zato tudi sami počutite malo Slovenca? Ja. Poznam kar nekaj delov Slovenije in začenjam čutiti, da je Slovenija do določene mere tudi moja dežela. Odraščal sem v Angliji, tako da imam najmočnejše korenine tam. Vendar se lahko požene korenine tudi v krajih, ki jih intimno spoznaš. S svojo slovenščino se ne morem ravno pohvaliti, mi pa vseeno uspe razdreti kakšno šalo. Znam povedati, da je vreme pretežno oblačno, pa se mi vsi smejejo, da tako samo piše v časopisu, govori se pa ne. Imam slovenske prijatelje, ki jih poznam že deset let. Moral bi se odločiti, kateremu delu Slovenije naj bi pripadal. Evelina je iz Ljubljane, vendar veliko časa preživiva na Primorskem, kjer kruh ni črn ampak bel, in ljudje rečejo "dovolj" in ne "dost". Včasih moram popraviti slovenščino svoje žene. A ne?

Evelina Ferrar

ALICIN ČUDEŽ V LEMANSKI DEŽELI

Med 3. in 13. decembrom lani je skupina »théâtre K« iz Veveya uprizorila dramo *Alisa, Alice* (v izvirniku *Alisa, Alice*) slovenske avtorice in igralka Dragice Potočnjak. Dramo je v francoščino na podlagi angleške različice prevedla švicarska igralka Sophie Kandaouroff, nato pa jo zrežirala in v njej v liku Magde tudi nastopila. Gre za izreden dogodek za slovenstvo v francosko govoreči Švici, saj tu ostaja dramatika in na splošno književnost naših krajev, z morebitno izjemo Borisa Pahorja, žal dokaj neopazna. Bržkone je bilo celo prvič, da se je kaka švicarska dramska skupina odločila za uprizoritev slovenskega opusa. Vsekakor z navdušenjem ugotavljam, da slovenska kultura *lentement mais sûrement* prodira tudi v Romandijo, in na rastoči interes frankofonske publike za kreacije naših ustvarjalcev lahko tukaj živeči Slovenci gledamo le z veseljem in ponosom.

Za »théâtre K« je uprizoritev drame predstavljala več kot leto dni tako rekoč prostovoljnega dela in pa tudi precejšnjo denarno investicijo. Tukajšnji Slovenci smo se izkazali s tem, da smo priskočili na pomoč ter finančno in logistično pripomogli k izpeljavi projekta, predvsem pa omogočili organizacijo obiska slovenske avtorice na premiero predstave. Naj se z ozirom na to še enkrat iz srca zahvalim g. Merčunu za dragoceno pomoč, ter g. Petku za priskrbo letalske karte po ugodnejši ceni.

Premiere smo se poleg Dragice Potočnjak udeležili Irena Sterckx, njen soproj Pierre in jaz. Vsi smo bili nadvse presenečeni, da ne rečem naravnost vzhičeni nad predstavo, tako nad izvrstnim francoskim prevodom in režijo v rahlo posebnem dekorju alternativnega »Espace Guinguette«, kot tudi nad brezhibno, živahno ritmirano interpretacijo nastopajočih igralcev. Dragica, ki ne razume francoščine, je predstavo doživljala v bolj muzikaličnem smislu – besedilo pač tako in tako pozna – in po predstavi mi je zaupala, da so se ji ton, agogika in sploh celotno vizualno in prostorsko-časovno oblikovanje drame zdeli tako točni, tako intenzivni, skoraj hipnotični, da je v svoji omamljenosti enostavno pozabila na frustracijo neprodornosti jezika. Lahko rečemo, da je z *Alisa, Alice* švicarski režiserki uspelo pokazati, da je slovenska dramatika zaslužna priznanja in sijaja tudi izven slovenskega prostora, saj se je tokrat povzpela prav na univerzalno raven.

Alisa, Alice je zgodba o dveh ženskah za časa vojne na Balkanu v devetdesetih letih. Alisa je begunka, ki se zateče v tujino k Magdi, sorazmerno premožni pisarniški uslužbenki. Protagonistki se gibata v povsem zaprtem okolju, in med njima se polagoma vzpostavi popolna čustvena odvisnost, za katero je že od samega začetka povsem jasno, da ne more obetati nič dobrega. Skozi dramo gledalec prisostvuje vedno bolj bliskovitemu preskakovanju iz medsebojnega izražanja čedalje bolj strastne ljubezni po eni strani, in na recipročno izvajanje čedalje bolj grobega sovraštva – v bistvu sadizma – po drugi. Vsaka skuša prevladati nad drugo in za to uporabi lastne adute. Alisa je lepa in še rosne mladosti, vendar živi izgubljena v tujem svetu, kjer se mora zaradi grožnje izгона skrivati, in njena gmotna stiska je precejšnja. Magda uživa materialno varnost in ugoden socialni položaj, vendar kaže njena mladost zaskrbljujoče znake omahovanja; poleg tega je neplodna, brez prijateljev, za povrh pa

jo je še zapustil mož Vladimir. Pri vsem tem pa mora še prikrivati svojo afektivno bedo pred znanci, saj živi v svetu kapitalistične religije, kjer v brezkončnem boju za uspeh vlada mir samo navzven, in ki je v marsičem pravzaprav hujši od tistega, iz katerega je pribežala Alisa.

Dejstvo je, da absurdnost ne vlada le v Alisinem – *alias* Alicinem – svetu. Kakor koli, tako Alisa kot Magda točno vesta, katero orožje uporabiti, da se drugo spravi na kolena. Alisa potrebuje Magdo za lastno varnost in preživetje, Magda rabi Aliso za družico in nadomestilo za hčer, ki ji je nikoli ni bilo dano imeti. Magda preimenuje Aliso v pofrancozeno »*Alice*«, in naredi iz nje služkinjo; Alisa pa, ko ob Magdini odsotnosti telefonira izgubljeni mož, sistematično odloži slušalko in celotno zadevo zataji. Hkrati ji grozi, da bo razkrinkala njeno pretvarjanje pred prijatelji. Sploh pa je zadosti, da ubogi Magdi nakaže, da jo bo zapustila in šla svojo pot: pri priči »dobrotnica« poklekne in milo roti, naj česa takega ne stori. Vsaka se zabubi v lastni egoizem in ne pokaže nikakršnega razumevanja do druge. Po nekakšnem gugalnem načelu se tako vlogi dominantne in dominirane v stopnjujočem se tempu nenehno izmenjavata.

A rivalstvo med obema likoma se poraja tudi na drugi, globlji ravni. Alisa in Magda v bistvu tekmujeta o tem, katera od njiju bo bolj »uboga«, drugače povedano si vsaka skuša na račun druge izboriti istovetnost »žrtve«. V klastraciji drame ena in druga protagonistka na vso silo uveljavljata lastni morbidni kult: Alisa živi dan in noč v spominu svoje družine, ki je vsa poginila v vojnem poboju in od katere ji je ostala zgolj fotografija. Magda pa v svojem kotu goji mit o preteklem »drugem življenju« in upanje, da se bo končno nekega lepega dne izgubljeni mož zopet pojavil na njenem pragu. Njen fetiš je posušen poročni šopek, ki ga časti kot kakega malika.

V tovrstnih razmerah se bosta protagonistki na vso moč trudili, da oskrunita sveto tekmice-sovražnice, lastno sveto pa zaščitita. A naraščajoča napetost slej ko prej pripelje do Magdine zaplenitve Alisine fotografije. Alisa ne sme niti trzniti, saj bi to pomenilo takojšnje uničenje fotografije. To se kajpak na koncu tudi pripeti: v navalu besa Magda zažge posvečeno fotografijo. Alisino maščevanje je povsem simetrično: pri priči zažge posvečeni šopek. Relikvije so profanirane. Z uničenjem svetega pa se zrušita tudi svetova obeh protagonistk. Vsega je konec. Drama se konča z Alisino smrtjo, potem ko je pogoltnila celo stekleničko uspavalnih tablet. Magda tudi »umre« na svoj način, saj doživi zblazni. Kot pri tebenski tragediji Ajteoklja in Polinikija je izid dvoboja nedoločen, uničenje pa obojestransko.

Nisem prepričan, da bi se Dragica Potočnjak popolnoma strinjala s tem mojim komentarjem. Po predstavi mi je pojasnila, da je v Alisi skušala prisposodobiti lik nežne, zasanjane (drama se namreč začne, ko Alisa bere na glas Alicino v čudežni deželi), nedolžne romantične duše, ki potem ko je bila žrtev krvave vojne, postane še žrtev sebičnega, pritajeno okrutnega in sploh ponorelega zapadnega sveta, ki ga pooseblja Magda, ter sekundarni vlogi Magdinih »prijateljev« Irene in Lea, ki se med sabo kontrapunktično dajeta na enak način kot Alisa in Magda. – Saj se Alisa vendar zgolj brani! – V zvezi s tem pa se mi zdi interpretacija Sophie Kandaouroff posebej zanimiva. Njena uprizoritev je namreč zmanjšala starostno razliko med obema likoma, predvsem pa posebej poudarila številne vidike nasilnosti in maščevalnosti Alisinega karakterja in hkrati naredila iz njenega lika, poleg nesporne žrtve, tudi nedvomnega tirana.

Prvotna verzija se tudi konča z dejansko vrnitvijo Magdinega moža, kar pa je švicarska režiserka spretno odstranila. Tako je popolnoma izenačila lika Alise in Magde, s tem pa dramo *Alisa, Alice* osvobodila maniheističnega mita o dobrem na eni strani in o zlem na drugi. S tega vidika se mi je zdela uprizoritev Sophie nadvse prodorna in sploh inteligentna. Uspelo ji je, da je iz drame, ki malce nagiba k melodrami, naredila pravo tragedijo v skoraj shakespearjanskem smislu, kjer se razkrije resničnost človeške narave: ne dobro ne zlo, temveč obojestransko in povsem simetrična težnja po nadvladi in zaslužnjevanju drugega. Najmodernejša oblika tovrstnega zaslužnjevanja, kar nam drama dobro odkrije, pa je prav to, da dokaže drugemu, da te zaslužnjuje in tako sam postaneš žrtev. Biti žrtev, mar ni to najsodobnejša oblika heroizma? Moderni heroj – martir – je tisti, ki žrtvuje samega sebe, da uniči drugega.

Jure Kozamernik

FOTOGRAFSKA RAZSTAVA

Gstaad je slikovit turističen kraj v Bernskih Alpah. Čeravno slovi bolj kot mondeno smučarsko središče, je obenem tudi gostitelj številnih mednarodnih kulturnih in športnih prireditev.

Februarja letos sem imela priložnost razstavljati svoje fotografije v "Chalet Farb", idilični koči na obronkih Gstaad-a. Lastniki so ljubitelji umetnosti in prirejajo številne likovne razstave in gledališke prireditve. Navdušil me je zanimiv koncept, ki se razlikuje od klasične predstavitve v galeriji. Notranji ambient v lesu je pričaral domačnost in ob otvoritvi je rahlo snežilo. Izgledalo je zelo neformalno. V štirinajstih dneh, kolikor je trajala razstava, so bile organizirane številne večerje na katerih je bilo kar lepo število obiskovalcev. Odziv je bil zelo spodbuden. Razstavila sem 22 fotografij različnih formatov, od 50x70 cm do 120x150 cm.

Tematika serije so bili japonski vrtovi z naslovom "potovanje v kvintesenca". Inspiriral me je estetsko-spiritalni odnos, ki ga imajo Japonci do narave. V svoja dela sem vnesla delček lastnega videnja v obliki fotografske interpretacije.

Japonska je dežela mojih mladostnih sanj. Prvič sem jo obiskala v 80. letih, zadnjih šest let pa se tja redno vračam. V času večtedenskega bivanja se skušam vživeti v enega najbolj kodiranih družbenih sistemov, ki je poln presenetljivih izzivov. Zanimajo me številna področja njihove tradicionalne kulture, kot tudi modernizem, ki se med seboj prepletata. Stiki z ljudmi me vsakič znova navdušijo. Vračam se z novimi spoznanji, nepozabnimi doživetji, polnimi toplote in spoštljivosti ter navdihom za nove fotografske interpretacije.

Metka Vergnion

JEMEN – ARABIA FELIX

Jemen: je to pekel, kot mediji včasih poročajo, ali kaj drugega? Morda država iz Tisoč in ene noči, ki jo je Pasolini snemal v sedemdesetih letih, da bi pritegnil pozornost UNESCO na staro mesto Sane. In dejansko je bilo staro mesto jemenske prestolnice leta 1986 proglašeno za svetovno dediščino UNESCO.

Jemen je država, ki jo dandanes lahko vsak obiše in, kot mi je povedala Slovenka Tina Rozman, ki vodi turistično agencijo v Sani, je med tistimi, ki jo danes najbolj obiskujejo, mnogo Slovencev. Kdor bi rad o Jemnu še kaj drugega prebral, bo našel zanimive članke na blogu slovenske novinarke Irene Knehtl, ki živi v Sani.

Kaj ima Jemen tako privlačnega? To je verjetno ena zadnjih držav na svetu, ki je znala – ali hotela – ali morala ohraniti zelo močno tradicijo. Anekdota, ki si jo ljudje v arabskem svetu radi pripovedujejo, pravi, da če bi se Adam – (Adam, Evin mož, naj bi bil iz Jemna) – danes vrnil v Jemen, bi našel državo prav tako, kakršno je zapustil pred nekaj tisočletji.

Sana'a, prvi vtisi. Črne oči, zaprti obrazi, zdelane roke. Sonce pripeka. Posebno na 2200 m višine. Po dolgem potovanju iz Evrope je težko dihati na taki višini, dokler se telo ne privadi. Prvi vtis je precej neveljav. Kaj so te dolge halje, ki jih nosijo moški? In te ukrivljene sablje, jambiye, ki jih nosijo za pasom? Kaj pa ženske, skrite v črnih haljah in z zastrtimi obrazi?

Zadostuje en sam «salam alejkum» in nasmeh, da se najbolj temen pogled razjasni in na truden obraz se pričara smehljaj. Nagovorjeni te takoj vpraša, od kod si in če ti je Jemen všeč. V arabščini seveda, a z rokami in nekaj besedami ti ljudje lahko kar precej povedo. Iz svoje tradicionalne gostoljubnosti te kar hitro zelo prisrčno povabijo domov ali v restavracijo. In srečanje se po obedu zaključi z nepogrešljivim žvečenjem qat-a (izg. kat), ki ga imenujejo tudi «vražje drevo» in brez katerega je zelo težko kaj doseči. Ti listi, ki jih povsod dobiš naprodaj, učinkujejo podobno kot močna kava in imajo grenkast okus. Prežvečene Jemenci ohranijo cele ure v ustih pod licem, tako da na prvi pogled pomisliš, da imajo probleme z zobmi.

Tradicionalna hrana, tradicionalna oblačila, a tudi kodificirane kretnje. Dosti si Jemenci povejo z rokami. Na primer različni načini pozdravljanja. V nekaterih krajih, kot na Sokotri ali v Maribu, moški rahlo podrgnejo nos ob nos, kot Eskimi. Drugod se poljubijo na lica: bolj ko nekoga spoštuješ, več poljubov mu boš dal. Če pa s prstom potegneš črto čez lice, pomeni, da prisežeš.

Jemenske pokrajine so čudovite, kot ustavljene v času. Pesek in kamen. Vsak griček ima svojo trdnjavo in naravni rezervoar za vodo. Pod vasjo so terase, na katerih gojijo žito ali kat. Kavov tudi, a zmeraj manj, ker se z njo manj zasluži kot s katom. Izgleda, da prihaja kava iz Jemna, iz mesteca Kawa ob Rdečem morju.

Pokrajinsko je obala Jemna popolnoma drugačna od visoke planote, kjer leži Sana. Obala je topla in vlažna, vendar na jugu, v okolici Adena, kljub vlagi ni dosti zelenja. Topli morski veter žene obiskovalca v senco in na hladnem, bogato založenem ribjem trgu bo našel ribo po svojem okusu: bo tuna, list, jastog ali morda morski pes? Vse direktno iz morja na žar, pravi morski paradiž.

Malo dlje, blizu Afrike, otok Sokotra turistu odkrije naravo, kakršne še ni videl. Delfini, želve, endemična drevesa kot «cucumber», «bottle» ali zmajevno drevo. Narava, ki ponoči zaspi, pusti človeka sanjati pod zvezdnatim nebom. In ritmična pesem valov zaziblje človeka v spanje, v srečnem objemu neba in zemlje.

Naslednji dan drugi nasmehi, druge pokrajine, drugo potovanje. Obiskovalec se umiri v dotiku s to deželo, kjer se preprosti dogodki vrstijo v počasnejšem ritmu kot pri nas. Jemenci so tesno povezani s svojo zemljo in ljudmi, ki na njej prebivajo. To se kaže v njihovi veseli in zaupni naravi. Drugega ni, a več se ne potrebuje.

Več o Jemnu:

P.P.Pasolini: Documentario in forma di appello all' UNESCO, 1971.

Irena Knehtl: O Burj al Salamu, najlepšem hotelu v starem mestu Sane.

Tina Zorman: agencija Eternal Yemen:
<http://www.eternal-yemen.com/slovenian.htm>

Boris Maver, prevedla Alenka Maver

POTEPANJE PO VINSKI SLOVENIJI

Mala dežela gora, jezer, gričev, ravnin in morja, lahko bi jo imenovali popolna dežela, se tudi ponaša kot vinska dežela. Seveda ne more v svoji majhnosti tekmovati z vinskima velikanoma, kot sta Italija in Francija, pohvali pa se lahko s kar precejšno raznolikostjo proizvedenih vin.

Že samo različnost klimatskih pogojev obeta, da bo na tako majhnem območju prostor za veliko bogastvo in raznovrstnost vin. Tako je Slovenija v vinskem smislu razdeljena v tri vinske dežele: Štajerska Slovenija, Posavje in Primorska.

Če se podamo na Štajersko, bomo obiskali vinorodna območja na Ptuj, kjer imajo najstarejšo vinsko klet v Sloveniji s starimi arhivskimi vini, v Mariboru pa lahko občudujemo vinograde na Piramidi tik nad mestom. Verjetno vsi vedo, da je na Lentu, v samem centru mesta ob Dravi, najstarejša trta na svetu. Preko 400 let ji je, a ni samo za okras, temveč vsako leto tudi obilno rodi. Manj vidna pa je vinska klet pod mestnim jedrom, ki se s svojimi hodniki razteza v dolžino kar 20 km.

Vinogradi se predvsem širijo na slikovitih gričih na območju Jeruzalema in Ljutomera, kjer se rojevajo pretežno bela, sveža vina. Kot je tu navada, so slednja skoraj vedno polsuha do polsladka, le v zadnjem času se pojavljajo tudi kakovostna suha bela vina. Tu so zastopane predvsem sorte laški in renski rizling, avtohtona ranina, šipon, dišeči traminec, sivi pinot ter mednarodne sorte. Posebnost

tega območja pa so, kot v drugih kontinentalnih območjih, tako imenovana predikatna vina. Pozne trgatve, suhi jagodni izbori, vina iz grozdja, ki je ostalo na trti, dokler se ne začnejo jagode počasi sušiti in koncentrirati v sebi sladkor, ter celo ledena vina. Za slednja vina se trgatve odvija šele v decembrskem hudem mrazu, tako da jagode zmrznejo in postane mošt en sam koncentrat sladkorja, ki nato v kleti zelo počasi fermentira in se spremeni v minimalno količino sladke žlahtne kapljice.

Ne pozabimo še na penine. Radgonska vinska klet je poznana po njih, saj so jih pridelovali že v davnem letu 1853, o čemer je pisal že Bleiweis. Sloves proizvajalca penin ima Radgonska klet še danes, saj prihaja največja količina penin na slovensko tržišče prav iz te kleti. Ni pa več edina, vse več vinarjev in kleti v novejšem času predeluje penine, saj povpraševanje še kar raste. Tako Istenič na Bizeljskem, pa tudi drugi, bodisi na Dolenjskem kot tudi na Primorskem, nudijo žejnim mehurčke.

Čeprav ni vsem znano, ima Dolenjska zelo razširjeno vinogradništvo, vendar z zelo velikim številom vinarjev, kar pomeni, da jih velika večina proizvaja le za ozek družinski in prijateljski krog pivcev. Poznana je predvsem po zelo razširjenem cvičku, ki je zvrst belih in rdečih sort, nekoč kar kiselkastim in lahkim vinom, ki se danes z vse večjim znanjem vinogradnikov povzpneja na višjo raven in se pridružuje zvrstem, kot so metliška črnina ali bizeljčan.

Dolenjske in belokranjske gričevnate vinograde krasijo značilne zidanice, mali hrami za sprotno spravilo orodja in tudi vina, ki dajejo temu območju svojstven pokrajinski pečat.

Primorska zaobjema široko območje zelo različnih krajinskih značilnosti, od tople morske obale in skope Istre preko bogate Vipavske doline do gričevnatih goriških Brd, vmes pa je še kamniti in divji Kras. Taka geografska raznolikost se nato odraža tudi v bogastvu prisotnih vin; zaradi večjega osončenja in mediteranske klime so bolj prisotna rdeča ter polnejša bela vina. Istra je poznana predvsem po vseprisotnem refošku in zlatorumeni malvaziji, katere območje se razteza od Istre preko Krasa vse do Vipavske doline.

Vipavska dolina, ki jo pozimi večkrat biča že kar orkanska burja, je cvetoča in prijazno mehka sadjarska dolina z obilico vinogradov, v katerih uspevata tudi dve avtohtoni vinski sorti: pinela in zelen, slednjega in njegove karakteristične vonjave omenja v svojih spisih že Bleiweis.

Predvsem bela, zelo kakovostna vina so doma v goriških Brdih, kjer se mešata vpliva Jadranskega morja in hladnejšega gorskega zraka. Na blagih gričih poleg odličnih češenj uspevajo vinogradi poznane rebule ter drugih mednarodnih sort. Vinogradniško območje se seveda nadaljuje tudi na drugi strani meje, kjer pod italijanskim imenom Collio živijo naši slovenski rojaki, ki pridelujejo odlična vina.

Kraška skopa in trda pokrajina je domovina posebnega rdečega vina – terana. V prejšnjih stoletjih je veljal za zdravilno vino, saj so ga celo prodajali v lekarnah, pa tudi stari Rimljani so ga poznali pod imenom pucinum in cesarica Livija ga je menda rada pila in tako dočakala visoko starost. Poleg terana imamo še avtohtono skoraj pozabljeno sorto vitovsko, ki doživlja svojo novo mladost. Spet moramo omeniti, da so preko meje na tržaškem Krasu poznani vinogradniki izključno naši rojaki.

Tako se konča bežno potepanje po vinski Sloveniji od vzhodne madžarsko – avstrijske meje do zahodne italijanske meje in Jadranskega morja.

Sergij Cesar

SPOMINJAMO SE VERENE ZEGA

Ko sem teden dni pred letošnjim občnim zborom Združenja preverjal po telefonu, če prideta z Bogdanom na občni zbor, sem si oddahnil, ko si mi potrdila, da prideta. Nisem si mogel predstavljati občnega zbora brez vajine prisotnosti. Sedaj je potrebno sprejeti realnost, da te ne bo več med nami. Da ne bo tebe, ki si s svojo prisotnostjo zagotavljala, da ima društvo dušo.

In društvo brez duše je zgolj skupina posameznikov, ne pa skupnost, družina. Odšla si, a zapustila si nam testament – model, kako ohraniti društvo vitalno. Velikokrat se sprašujem, kaj pomeni biti član društva. Ob tvojem odhodu začenjam dojemati, da je skrivnost v tem, da si pred akcijo.

Zato bi se ti rad zahvalil v svojem imenu in v imenu vseh članov društva za tvojo bit, za to, kar si dala društvu, za tvojo vitalnost, ki jo bomo pogrešali in jo bomo morali nadomestiti z lastno vitalnostjo. Hvala, Verena.

Tadej Vengust, predsednik Združenja

VERENI V SLOVO

To je bilo že skoraj 50 let nazaj. 29. novembra sva bila s soprogom povabljeni na jugoslovansko ambasado v Champelu, kjer se je praznoval jugoslovanski narodni praznik.

Bila sva malo izgubljena. Nikogar nisva poznala v tej srbohrvaško govoreči množici... Nenadoma sem zaslišala za sabo nekoga, ki je govoril slovensko. Obrnila sem se in vzkliknila: »Joj, Slovenci!« Podali smo si roke, se spoznali in izmenjali naslove. To je bilo moje prvo srečanje z Bogdanom in Vereno. Sčasoma smo postali prijatelji. To prijateljstvo je bilo zame zelo dragoceno. Ne samo zato, ker so bili to moji prvi slovenski prijatelji v Ženevi, pač pa zato, ker sem v vaju dveh hitro prepoznala dragocena človeka.

Kontakt z vama je bil preprost, naraven, brez ovinkov. Skratka, razumeli smo se. S tabo, Verena, sva dostikrat kramljali tako, kot znajo le ženske: o tem in onem, o otrocih, ki so se skupaj igrali, izmenjavali sva si celo kuharske recepte. Kasneje, draga Verena, sem ti v trenutkih stiske zaupala moje tegobe. Vselej sem v tebi našla globoko razumevanje, brez obsojanja, brez nasvetov, ki se je vselej končalo s tvojim milim: »Pavla, molila bom zate!«

Hvala, Verena! Tvoje molitve in tvoje tople misli so mi dajale moč, podpirale so me. S tvojo milino in s tvojo elegantno diskretnostjo si podpirala vse ljudi okrog sebe. Vsi smo te spoštovali in imeli radi. Kasneje, ko smo na Bogdanovo pobudo ustanovili Združenje ženevskih Slovencev, smo vsi vedeli, da si bila poleg njega tiha, diskretna desna roka, ki mu je pomagala nositi veliko odgovornost društva in Ženevskih novic. Dolga leta sta bila kot prava Slovenca nosilni steber našega duha in slovenske pripadnosti.

Naš veliki Slovenec Ivan Cankar je rekel, da ima vsak človek v hiši svojega življenja majhno kamrico, za katero nosi ključ zmerom s seboj. Nikomur ga ne posodi. Še sam prestopi njen prag le ob velikih praznikih, v urah usodnega spoznanja, v urah najvišjega veselja in globoke žalosti... In pa v predsmrtnem strahu. Vanjo spravi vse, kar je od srca najbolj ljubil.

Nekaj ur za tem, ko je ugasnilo tvoje srce, Verena, je tvoja hčerka Lučka s težavo zaspala in končno sanjala o tebi: »Sprehajali sta se ob Ljubljani in ti si bila vsa mladostna, vesela in razigrana.« No, sedaj je mamica tam, kjer si je vse življenje želela biti, mi je rekla Lučka. Torej, draga Verena, v tvoji kamrici je vsa ta dolga leta v tujini telo tajno hrepenenje: vrniti se, vrniti se za vedno v domačo deželo, v našo drago slovensko zemljo.

Zdaj si tam in s svojo odsotnostjo tudi zelo prisotna med nami. Pa še nekje drugje te vidim: veš, tam gori, daleč v vesolju, kot majhno blestečo zvezdico, ki nam sveti in nas opominja, naj ljubimo življenje

in naj mu odpremo srce. Prebrala ti bom pesem Ivana Minattija. Zdi se, kot da jo je napisal prav zate, pa tudi za nas, ki se danes poslavljamo od tebe in se čutimo okrajšane...

TAKO ČUDNO MI JE

*Nekdo v meni
počasi zapira oči,
trudne, žalostne,
in se obrača v stran,
da nihče ne opazi solze,
ki bo kanila,
da je nihče ne umaže,
solze poslednje,
solze žalosti
po lepoti.*

*Tako čudno mi je ...
Ali ne umira nekdo v meni,
rahlo, rahlo, neopazno
kot list v poznem soncu,
kot roža z nagnjeno glavo,
da ne veš: morda sanjari
o modrem nebu?*

Nekdo v meni zapira oči.

Pavla Suermondt Bernetova

PISMO VERENI, BOGDANU, SNEŽKI IN LUČKI

Nikoli si nisem mislila, da bom napisala pismo Vereni, Bogdanu, Snežki in Lučki. Pa sem se odločila, čeprav odločitev ni bila lahka. Verena danes ni sedela na klopi poleg Bogdana, Snežke in Lučke in to nenavadnost smo opazili vsi prisotni. V petek je ni bilo pri maši, čeprav smo o njej vsi govorili in se spominjali vsega lepega in dobrega, kar je naredila za nas in za druge. Njeno mesto je ostalo prazno, čeprav smo vsi čutili, kot da je tukaj, blizu nas, in da pazljivo, kot je to vedno počela, posluša o čem se pogovarjamo...

Verena, Bogdan, Snežka in Lučka - poznam vas več kot 42 let. Spominjam se dni, ko smo bile Snežka, Lučka, Tamara in jaz še majhne punčke, kako smo gledale Snežko, malo starejšo od nas, kako piše domačo nalogo iz nemščine. Spominjam se, kako ste najini starši in vidva, Bogdan in Verena, nas otroke peljali na prvomajski piknik ali v nedeljo na toplo čokolado v Croix de Rozon. Izgleda daleč, pa ni, čeprav nas več kot 40 let loči od teh dogodkov.

Težko je pisati o preteklosti, ko je sedanjost še tako blizu, prihodnost pa nekje daleč... Ne morem še izreči besed: »Verena je bila!«, zato ker za mene ni bila, ampak je! Žena, mamica, babica, prababica, prijateljica, tolažnica, pomočnica... Je in bo ostala posebna oseba, ki jo, vsi tukaj prisotni, izredno cenimo in spoštujemo.

Spomini se vrstijo drug za drugim...

Lučka in Snežka sta me presenetili, ko se je rodila moja hčerka Vesna, in ko sta obe prišli v porodnišnico, da vidita mojo punčko in sta ji prinesli prekrasno oblekico... Spominjam se, kot da je bilo včeraj, Vesna pa ima sedaj že 32 let...

Pri Lučki sem občudovala njen vrt na terasi, skupaj sva včasih pri meni peli in risali. Danes pa smo vsi skupaj tukaj in naša srca jokajo in ni razpoloženja, da bi skupaj prepevali.

Verena in Bogdan sta pred nekaj leti z avtomobilom pripeljala v Ženevo »polovico Rogaške Slatine«, ko sem jaz s svojo ženevsko prijateljico šla v Slovenijo z letalom in sva v Rogaški Slatini nakupili celo goro kristalnih izdelkov ter ob tem pozabili, da tega ne bova mogli vzeti s seboj na letalo.

Danes vsi vemo, da Verene ne bo nikoli več z nami na kosilu, na večerji ali na kavici, na izletu, na poti, na pikniku, niti na občnem zboru ne. Nič več nas ne bo po maši razvajala s svojimi prigrizki. Nič več ne bo z Bogdanom potovala z avtom domov, v Ljubljano. Za moj naslednji »okrogli« rojstni dan mi ne bo več naredila kruhovega cmoka z gobicami, kot zadnjič, za moj in Tamarin 50. rojstni dan. Vedno pa se bom spominjala, kako je Lučka organizirala to zabavo, kako smo se oblikovali ob odlični kuhinji in kako smo je bili vsi veseli. Le kdo še danes tukaj dela velik kruhov cmok, ki je del naše stare slovenske kuharske tradicije?

Nikoli več ne bo tako! Smrt je del našega življenja. Vsako jutro bodo ptičice prepevale in mi se bomo ukvarjali z našo vsakdanjostjo. A v naših mislih bo vedno prisotna tudi Verena, čeprav danes vsi že čutimo slovo od te drage osebe. Bogdan, Snežka in Lučka, samo to sem vam želela napisati: korajžno naprej, vsi smo z vami v vaši bolečini in se spominjamo samo lepega in vsega dobrega, kar je za nas vse naredila Verena. Verena, se vidimo – tam gori pri tebi.

Vaša Eva Dimčovski

Minister Samuel Žbogar, Janez Merčun,
veleposlanik Andrej Logar

Maruša Fasano

Barbara Bulc, Evelina Ferrar, Irena Sterckx

Janez Hacin, Franjo Grošelj, Marjan Struna

Nogometna ekipa

Metka Vergnion, Eva Dimčovski

Razstava Metke Vergnion

BRALCEM ŽENEVSKIH NOVIC ŽELIMO LEPO POLETJE

Naslednje srečanje bo v soboto, 20. 11. 2010 v hotelu Chavannes-de-Bogis.

Ženevske novice izdaja / Editeur:

Združenje ženevskih Slovencev / Association des Slovènes de Genève

Združenje je bilo ustanovljeno 19. julija 1991.

Predsednik: Tadej Vengust

Podpredsednik: Jure Kozamernik

e-mail: slovenijage@hotmail.com

Spletna stran: www.slovenci.org

Urednica: Irena Sterckx Militarev

Av. de Florissant 37, 1008 Prilly

Tel: ++ 41 21 625 31 69

e-mail: irena.sterckx@bluewin.ch

Uredniški odbor: Evelina Ferrar, Jure Kozamernik.

Ženevske novice izidejo dvakrat letno s finančno podporo Urada vlade RS za Slovence po svetu. Prvič so izšle januarja 1992.

TEKOČI RAČUN:

UBS Genève, IBAN CH 83 00 240 240 4331 5629 T (Association des Slovènes de Genève)